

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **M. K.**
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 5. 2022, č. j. MPSV-2022/80198-921, sp. zn. SZ/MPSV-2022/66329-921,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 6. 5. 2022, č. j. MPSV-2022/80198-921, sp. zn. SZ/MPSV-2022/66329-921, a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně ze dne 4. 3. 2022, č. j. 74797/2022/BBA, sp. zn. UP/76299/2021/HN, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení
- III. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně (dále jen „úřad práce“) rozhodnutím ze dne 4. 3. 2022, č. j. 74797/2022/BBA, sp. zn. UP/76299/2021/HN, žalobci odňal od 1. 12. 2021 příspěvek na živobytí dle § 49 odst. 5 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), neboť žalobce nedoložil zdroje svých příjmů a neosvědčil své celkové sociální a majetkové poměry. Úřad práce vycházel z toho, že žalobce má dispoziční právo k bankovnímu účtu č. 1682158028/3030 vedenému na jméno jiné osoby, na který byla v období od 1. 9. 2021 do 30. 11. 2021 připsána různými způsoby částka ve výši 48 568,10 Kč a ve stejném období byly provedeny platby přes platební kartu žalobce v celkové výši cca 43 000 Kč. Ani na opakovanou výzvu úřadu práce však žalobce nedoložil zdroje svých příjmů a své celkové majetkové a sociální poměry. Odvolání žalobce proti rozhodnutí úřadu práce žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Žalobce má za to, že v písemných podáních ze dne 18. 1. 2022 a 7. 2. 2022, kterými reagoval na výzvy úřadu práce, všechny okolnosti objasnil. Záminkou pro odnětí dávky byla existence bankovního účtu na jméno A. Č. K jeho využívání přitom žalobce přistoupil na základě naléhání úřadu práce. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobce daným účtem disponoval, aniž by to objektivně zjistil a doložil. K objasnění skutečností týkajících se bankovního účtu žalobce navrhoval výsledky majitelky účtu A. Č. a jejího kamaráda O. Z., který účet využíval, vkládal tam své příjmy za vykonanou práci a z účtu běžně čerpal prostředky pro svou potřebu.
3. Správní orgány výsledky neprovedly, přičemž se v rámci zjištění skutkového stavu měly na majitelku účtu obrátit z úřední povinnosti. Žalovaný žalobci vytýká, že se nezúčastnil ústního jednání a neuvedl žádné těžko překonatelné překážky, které by mu v účasti bránily. Žalobce ovšem s pracovníci úřadu komunikoval telefonicky a poukazoval na svůj zhoršující se zdravotní stav. Žalobce namítá, že důkazní břemeno je na straně příjemce dávky pouze tehdy, není-li objektivně možné zjistit potřebné skutečnosti. Správní orgány měly kontaktovat majitelku účtu, případně Dopravní podnik Města Brna, a.s., k objasnění příchozích plateb. Žalobce opakovaně deklaroval, že nemá žádné příjmy a trpí nouzí. Komunikace s úřadem byla prokazatelně problémová. Úřad práce neformuloval jasně a srozumitelně požadavky na doložení rozhodných skutečností.
4. Správní orgány nesprávně interpretovaly vyjádření žalobce. V protokolu ze dne 5. 1. 2022 bylo chybně zapsáno, že žalobce uvedl, že je jediným uživatelem předmětného účtu. Správní orgány nesprávně interpretují i vyjádření žalobce ze dne 18. 1. 2022, neboť zkreslují vyjádření, že z účtu byly hrazeny výdaje žalobce za nájemné a zálohy na spotřebu plynu a elektřiny, a to z prostředků ušetřených z poskytovaných dávek. V důsledku nedorozumění mezi žalobcem a žalovaným a neprovedení navrhovaných svědeckých výpovědí správní orgány nezjistily skutkový stav a nesprávně rozhodly o odejmutí dávky. Jednání ze strany zaměstnanců úřadu práce bylo velmi neuspokojivé. Žalobce jasně deklaroval svou majetkovou a finanční situaci, opakovaně uvedl že nemá žádné příjmy ani

majetek. Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

5. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že žadatel o dávku je povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, a na výzvu se dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky. V rámci posouzení nároku na dávku je klíčové zjistit příjmy žadatele. Během správního řízení vyšlo najevo, že zálohy žalobce spojené s užíváním bytu jsou hrazeny z účtu, který je veden na jméno A. Č. Správní orgány proto prověřovaly, zda má žalobce možnost s prostředky nakládat. K související výzvě žalobce uvedl, že účet používá pouze on. Své stanovisko poté několikrát změnil. Nadto uvedl, že platby uskutečněné kartou vedenou na jeho jméno s ním nemají nic společného. Na základě informací poskytnutých ze strany banky správní orgán zjistil, že žalobce s prostředky na účtu volně disponuje. Na účet nebyl žalobcem v rozporu s jeho tvrzením učiněn jediný vklad. Žalobce v rozhodném období pobíral pouze příspěvek na živobytí ve výši 3 860 Kč, přičemž pohyby na účtu této částce neodpovídaly.
6. Protokol o ústním jednání ze dne 5. 1. 2022 žalobce bez výhrad podepsal. Výsledky A. Č. a O. Z. žalobce během správního řízení nenavrhoval, tyto by navíc nebyly způsobilé k prokázání tvrzení žalobce. Ve správním řízení vyšlo jasně najevo, že prostředky na účtu používal výlučně žalobce, jehož výdaje neodpovídají tomu, že by byl osobou závislou na pomoci v hmotné nouzi.
7. Správní orgány komunikovaly s žalobcem zcela standardně. Ve výzvách srozumitelně vyjmenovaly, jaké skutečnosti má žalobce doložit, chce-li osvědčit svůj nárok na dávku. Žalovaný proto navrhuje žalobu jako nedůvodnou zamítnout.
8. Žalobce podal k vyjádření žalovaného repliku. Uvádí, že argumentace žalovaného je účelová a neobjektivní. Ústní jednání dne 5. 1. 2022 probíhalo ve spěchu. Pracovnice úřadu žalobce nutila k formulaci i podpisu a nevydala žalobci stejnopis protokolu. K předmětnému účtu mělo přístup více osob, ty jej také využívaly. To žalobce opakovaně uvedl a rovněž ve svých reakcích na výzvy úřadu práce z 18. 1., 6. 2. a 2. 3. 2022 navrhoval provedení výše zmíněných svědeckých výpovědí. Žalovaný podtrhuje svůj neobjektivní přístup, když předem konstatuje nezpůsobilost navrhovaných svědeckých výpovědí prokázat potřebné skutečnosti. Žalobce dále navrhl provést před soudem důkaz výsledkem A. Č. a O. Z., který na účet vkládal své finanční prostředky. Opakovaně pak poukazuje na nevhodné jednání úřednic a navrhuje svědectví JUDr. M. P., který byl svědkem konfliktní situace mezi úřednicemi a žalobcem

IV. Posouzení věci krajským soudem

9. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
10. Žaloba je důvodná.
11. Žalobní argumentace se nese ve třech rovinách – dle žalobce 1) úřad práce neformuloval jasně a srozumitelně požadavky na doložení rozhodných skutečností, 2) žalobce všechny skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku osvědčil, a 3) úřad práce měl provést důkazy

stran skutečností, které po žalobci požadoval doložit, a to jednak z úřední povinnosti s ohledem na dosavadní zjištění, a dále s ohledem na důkazní návrhy žalobce. Těmito okruhy žalobních námitek se také krajský soud bude postupně zabývat. Naopak, jelikož správní orgány odňaly žalobci dávku z důvodů nesplnění procesní povinnosti součinnosti, a nikoliv proto, že žalobce nesplňuje hmotně právní podmínky pro nárok na dávku (např. proto, že by žalobce nebyl osobou v hmotné nouzi dle § 3 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť má dostatek prostředků k zajištění výživy a ostatních základních životních potřeb), nemůže se touto skutečností zabývat ani krajský soud. Úkolem krajského soudu proto není věcně hodnotit celkové majetkové a sociální poměry žalobce, pročez ani navrhované výsledky svědků k této otázce krajský soud pro bezpředmětnost neprovedl.

12. Ze správního spisu soud zjistil následující skutečnosti. Žalobce doložil úřadu práce vyúčtování energií, ze sdělení společnosti E.ON Energie, a. s. vyplývá, že zálohy byly hrazeny bankovním převodem z účtu č. X vedeného na jméno A. Č.
13. Úřad práce poté požádal dne 30. 12. 2021 Air Bank a.s. o poskytnutí informace, zda je žalobce majitelem účtu a zda má dispoziční oprávnění k účtu jiných osob. Téhož dne vyhotovil první výzvu dle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Vyzval žalobce, aby objasnil, kdo je majitelem účtu a uvedl, zda má dispoziční právo k tomuto účtu. Dále byl žalobce vyzván, aby objasnil důvody hrazení spotřeby elektrické energie z účtu třetí osoby.
14. Žalobce výzvu převzal dne 5. 1. 2022. Tohoto dne se osobně dostavil na úřad práce. Dle protokolu žalobce uvedl, že občas hradí úhrady spojené s bydlením, služby, z účtu paní A. Č., po dobu cca jednoho roku. Tento účet žalobce používal sám, paní Č. účet neužívala. Žalobce na účet vkládal peníze, které obdržel od úřadu práce a následně z něj hradil elektřinu, plyn a nájemné.
15. Ve spise je dále založeno vyjádření Air Bank a.s. ze dne 10. 1. 2022, podle něhož má žalobce dispoziční právo k účtu č. X vedeného na jméno A. Č. Banka poskytla úřadu práce výpisy z účtu za období od 1. 9. 2021 do 30. 11. 2021. Na základě opakovaného požadavku směrem k bance se úřad práce dne 18. 1. 2022 dozvěděl, že dispoziční právo žalobce k účtu není nijak omezeno, a rovněž obdržel výpisy z účtu od července 2017 do ledna 2022.
16. Na první výzvu ze dne 30. 12. 2021 poté žalobce reagoval písemně dne 18. 1. 2022. Uvedl, že není majitelem uvedeného bankovního účtu a nemá dispoziční právo k účtům jiných vlastníků. Potvrdil, že z uvedeného účtu byly uskutečněny platby za elektřinu. Vlastníkem účtu je žalobcova kamarádka, která souhlasila s tím, že z jejího účtu budou v zájmu urychlení a přehlednějšího dokladování prováděny platby nájemného a zálohové platby za elektřinu a plyn. V minulosti tento postup nebyl předmětem výhrad úřadu práce. Žalobce odmítl sdělit, kdo je vlastníkem účtu, jelikož to není jeho povinností. Žalobce uvedl, že se nejednalo a nejedná o prostředky majitelky účtu, ale jeho vlastní, které na její účet vkládal a jednalo se o peníze, které ušetřil z poskytnutých dávek, nikoliv prostředky vlastníka účtu. Žalobce uvedl, že úřad práce nezjistil existenci jakýchkoliv jeho příjmů.
17. Úřad práce poté písemností ze dne 20. 1. 2022 vyzval žalobce, aby se osobně dostavil na pracoviště úřadu práce, doplnil a doložil další údaje. Shrnl dosavadní zjištění a uvedl, že v období od 1. 9. 2021 do 30. 11. 2021 byla na předmětný bankovní účet, k němuž má žalobce dispoziční právo, připsána různými způsoby částka ve výši 48 568,10 Kč a ve

stejném období byly provedeny platby přes platební kartu žalobce v celkové výši cca 43 000 Kč. Na základě toho vyjádřil úřad práce pochybnosti o majetkové situaci žalobce. V obsáhlé písemnosti byl žalobce opakovaně vyzván, aby prokazatelně doložil zdroje svých příjmů a osvědčil své celkové sociální a majetkové poměry za období pobírání opakovaných dávek pomoci od května do listopadu 2021 (formuláře Doklad o výši měsíčních příjmů a Prohlášení o celkových sociálních a majetkových poměrech přiloženy). Dále byl žalobce vyzván, aby se osobně dostavil v úředních hodinách na pracoviště úřadu práce.

18. Žalobce reagoval vyjádřením ze dne 3. 2. 2022. V tomto mimo jiné opětovně uvedl, že není majitelem předmětného účtu a nemá dispoziční právo k účtu jiných vlastníků. S platbami uskutečněnými platební kartou na jméno Mgr. M. K. nemá nic společného. Pokud je žalobci známo, tak na účet kamarádky A. Č. byly poukazovány platby jiných subjektů, jejích kamarádů, kteří je poté použili ve svůj prospěch. Žalobce trval na tom, že v daném období neměl žádné příjmy a účet využíval pouze na úhradu nájemného a záloh na energie.
19. Úřad práce následně zahájil řízení o odejmutí dávky. V reakci na zahájení řízení žalobce dne 10. 3. 2022 uvedl, že dle úřadu práce nedoložil doklady požadované na základě výzev. Ve výzvách však není specifikováno, o které doklady se mělo jednat. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že vše potřebné již doložil.
20. Úřad práce poté prvostupňovým rozhodnutím žalobci dávku odňal dle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi. V odůvodnění uvedl, že žalobce ve svých vyjádřeních prokazatelně nedoložil zdroje svých příjmů a neosvědčil své celkové sociální a majetkové poměry. Vzhledem k tomu, že nevyhověl výzvám orgánu pomoci v hmotné nouzi, nedoložil veškeré potřebné doklady požadované ve výzvách, tedy neprokázal a neosvědčil všechny skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, bylo rozhodnuto o jejím odnětí. Žalovaný se s posouzením úřadu práce ztotožnil. Dodal, že pokud žalobce tvrdil, že platby uskutečněné platební kartou s označením Mgr. M. K. nemají s jeho osobou nic společného, bylo jeho povinností toto tvrzení prokázat, a rovněž tak prokázat původ pravidelně přisuzované úhrady na účet, k němuž má dispoziční právo. Žalobce svá tvrzení žádným způsobem neosvědčil. Úřad práce přitom dle žalovaného ve výzvách jasně definoval, jaké skutečnosti měl žalobce osvědčit.
21. Podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi *žadatel o dávku, příjemce i společně posuzované osoby jsou povinni osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav.*
22. Podle § 49 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi *příjemce dávky je povinen vyhovět výzvě orgánu pomoci v hmotné nouzi, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán pomoci v hmotné nouzi delší lhůtu.*
23. Podle § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi *nesplní-li osoba uvedená v odstavcích 1 až 4 ve lhůtě stanovené příslušným orgánem povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 4, může být po předchozím upozornění žádost o dávku zamítnuta, výplata dávky zastavena, nebo dávka odejmuta.*

24. Ve správním řízení obecně platí, že je povinností správního orgánu zjistit skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu). Z § 50 odst. 2 správního řádu vyplývá, že za zjištění skutkového stavu věci je primárně odpovědný správní orgán vedoucí řízení a tento správní orgán je také primárně povinen opatřit podklady pro vydání rozhodnutí. Naplnění zásady materiální pravdy vyžaduje, aby skutková stránka věci byla zjištěna dostatečně ve vztahu k řádnému posouzení a uplatnění zejména zásad legality (zákonnosti), přiměřenosti a předvídatelnosti rozhodnutí správních orgánů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 9. 2021, č. j. 8 Ads 69/2020 – 52). Řízení o odejmutí dávky je zahajováno z moci úřední, přičemž v řízení zahájeném z úřední moci se zpravidla vyžaduje důkazní aktivita správního orgánu, který musí zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch účastníka.
25. Toto pravidlo je ovšem v řízení dle zákona o pomoci v hmotné nouzi v podstatné míře omezeno, neboť citovanými ustanoveními § 49 odst. 1 a § 49 odst. 2 tohoto zákona se důkazní aktivita (břemeno) ohledně osvědčení nároku na dávku přenáší na žadatele o dávku, resp. i na osoby, jimž dávka byla dříve přiznána (příjemce) [srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2016, č. j. 6 Ads 219/2015 – 30, nebo ze dne 13. 7. 2022, č. j. 6 Ads 298/2021 – 38]. Žalobce proto obecně nemůže zůstat v řízení pasivní a s odkazem na vyšetřovací zásadu a *ex offio* charakter řízení očekávat aktivitu jen ze strany správního orgánu; naopak musí plnit své procesní povinnosti dle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Pokud správní orgán příjemce vyzve k doložení určitých skutečností tak, aby bylo toto břemeno splněno, a zároveň tak nečiní šikanózním, bezúčelným či nepřiměřeně zatěžujícím způsobem, jedná v souladu se zákonem.
26. Jinými slovy, *„zájem na získání dávky má primárně samotný žadatel, který tak musí činit všechny kroky, které zákon v souvislosti s přiznáním dávky vyžaduje. Musí tedy zejména spolupracovat se správním orgánem a dbát jeho výzev a pokynů, nejsou-li v rozporu se zákonem, nepřiměřené či svévolné. Nejvyšší správní soud k tomu ve své rozhodovací činnosti v obecné rovině vyslovil, že pokud žadatel či příjemce dávky neosvědčí skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu na výzvu správního orgánu v zákonné osmidenní nebo delší dohodnuté lhůtě, porušuje svou povinnost vyplývající z § 49 odst. 2 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi a vystavuje se tím zároveň následkům předvídaným v § 49 odst. 5 a 6 téhož zákona, tzn. zamítnutí žádosti, zastavení výplaty dávky či jejímu odnětí.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2019, č. j. 6 Ads 70/2019 – 40).
27. Výzva k osvědčení skutečností, tj. doložení podkladů, které mají prokazatelnou spojitost s žadatelem o dávku a nárokem na dávku, pokud splňuje shora uvedené předpoklady, je v souladu se zákonem. Žadatel o dávku nemusí nutně konkrétní podklady specifikované ve výzvě poskytnout, pokud k nim např. nemá přístup. Je však jeho povinností na výzvu adekvátně reagovat – vysvětlit, proč nemůže výzvu splnit, a osvědčit svá tvrzení patřičnými důkazy. Je totiž v zájmu samotného žadatele rozptýlit oprávněné pochybnosti úřadu práce o jeho poměrech (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2022, č. j. 10 Ads 28/2020 – 38). Nemusí tak učinit pouze způsobem předpokládaným ve výzvě úřadu práce, nýbrž i jiným vhodným způsobem, aniž by jej k tomu musel úřad práce výslovně opakovane vyzývat (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2022, č. j. 8 Ads 57/2021 – 38).

28. Výzvu k osvědčení skutečností rozhodných pro nárok na dávku dle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi (pokud má tato výzva vést k zákonem předpokládaným důsledkům) musí úřad práce formulovat srozumitelně, konkrétně a bez vnitřních rozporů, a to tím spíše, pokud nesplnění povinnosti v ní uložené má v úmyslu sankcionovat odmítnutím žádosti o dávku, zastavením výplaty dávky, nebo odejmutím dávky. Žadateli o dávku musí být z výzvy zřejmé, jakou konkrétní skutečnost a z jakého důvodu po něm úřad práce požaduje osvědčit. Nejedná se o požadavek formální nebo bezúčelný. Žadatel o dávku se totiž nezřídka nachází v obtížné finanční a sociální situaci a výplata dávky je pro něj často zásadním zdrojem příjmu. Krajský soud má proto za to, že ve výzvě nepostačuje předestřít skutečnosti zakládající na straně úřadu práce pochybnosti o celkové majetkové situaci žadatele a samotnou výzvu poté formulovat obecným způsobem. Naopak, z textu výzvy musí být zřejmé, které konkrétní skutečnosti má žadatel o dávku osvědčit, případně též jakým způsobem. Ten poté musí výzvě buďto vyhovět nebo požadované konkrétní skutečnosti osvědčit jiným způsobem.
29. Těmto požadavkům ovšem postup úřadu práce v nynější věci neodpovídá. Úřad práce vydal postupně dvě výzvy dle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ve shodě s žalovaným lze konstatovat, že obě výzvy obsahují množství balastního textu, který běžnému čtenáři značně znesnadňuje jejich porozumění. V první výzvě však byly požadavky úřadu práce formulovány konkrétně – po žalobci požadoval, aby objasnil, kdo je majitelem účtu, uvedl, zda má dispoziční právo k tomuto účtu, a objasnil důvody hrazení spotřeby elektrické energie z účtu třetí osoby. Na všechny tyto otázky se však úřadu práce v průběhu řízení dostalo odpovědi, třebaže nikoliv výhradně ze strany žalobce. Bylo zjištěno, že majitelem účtu je A. Č., žalobce má neomezené dispoziční právo k účtu, a dle sdělení žalobce byly platby z cizího účtu provedeny v zájmu urychlení a přehlednějšího dokladování. Ve vztahu k první výzvě proto vůbec nelze hovořit o tom, že by požadované skutečnosti nebyly osvědčeny.
30. V druhé výzvě pak úřad práce sice konfrontoval žalobce s pohyby na předmětném účtu, k němuž má žalobce dispoziční právo. Následně však žalobce toliko obecně vyzval, aby prokazatelně doložil zdroje svých příjmů a osvědčil své celkové sociální a majetkové poměry vyplněním formulářů (na což ovšem žalobce opakovaně reagoval tak, že žádné příjmy ani majetek nemá). Žádné konkrétní skutečnosti, které by úřad práce požadoval doložit, ani způsob jejich doložení (kromě uvedených formulářů), z formulace výzvy nevyplývá. V tomto ohledu dává krajský soud žalobci za pravdu a jedná se o důvod, pro který napadená rozhodnutí správních orgánů nemohou obstát. Takto formulovaná výzva dle krajského soudu pro svou obecnost nemůže mít účinky předpokládané v § 49 odst. 5 zákona o pomoci v hmotné nouzi.
31. Pro úplnost je možné doplnit, že žalobce byl dále vyzván, aby se osobně dostavil v úředních hodinách na pracoviště úřadu práce. O tom, že by žalobce tuto povinnost nesplnil, však v rozhodnutí úřadu práce není ani slovo. Žalovaný to sice v napadeném rozhodnutí okrajově zmiňuje, jeho nosné důvody ovšem leží v nesplnění povinnosti žalobce osvědčit rozhodné skutečnosti.
32. K závěru o nezákonnosti napadených rozhodnutí ze shora uvedených důvodů krajský soud dospěl i přesto, že s ostatními námitkami žalobce se v zásadě neztotožnil, neboť dosavadní

průběh správního řízení mohl vést správní orgány k pochybnostem o celkových sociálních a majetkových poměrech žalobce.

33. Je totiž nesporné, že v období od 1. 9. 2021 do 30. 11. 2021 byla na předmětný bankovní účet, připsána různými způsoby (zejména však převodem z účtu společnosti Dopravní podnik města Brna, a.s.) částka ve výši 48 568,10 Kč a ve stejném období byly provedeny platby platební kartou žalobce v celkové výši cca 43 000 Kč. Bylo rovněž prokázáno, že žalobce má k tomuto účtu neomezené dispoziční právo; požadovat po žalobci vysvětlení pohybu na tomto účtu ze strany správních orgánů by proto dle krajského soudu bylo zcela legitimní. Po žalobci by bylo možno požadovat, aby osvědčil původ částek připsaných na daný bankovní účet. Obdobné se týká výběrů z žalobcovy platební karty. Je obecně známou skutečností (kterou netřeba dokazovat), že banky poskytují platební kartu výhradně osobě, na jejíž jméno je vydána, a dle soukromoprávních ujednání s bankou nesmí platební kartu jiná osoba používat. Správní orgány v takovém případě obecně mohou požadovat, aby příjemce dávky osvědčil, z jakých zdrojů pocházejí finanční prostředky, které příjemce dávky využívá při platbách svou platební kartou. Obecná vysvětlení žalobce, že finanční prostředky na účtu, k němuž má neomezené dispoziční právo, nejsou jeho, a s platbami svou platební kartou nemá nic společného, krajský soud ve shodě se správními orgány za dostačující nepovažuje.
34. V souladu s § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi leží důkazní břemeno ohledně osvědčení těchto skutečností na příjemci o dávku. Pokud se mu dané skutečnosti ani na výzvu úřadu práce osvědčit nepodaří, vystavuje se tím riziku, že po předchozím upozornění může být dávka odňata. Nastíněným způsobem ovšem správní orgány nepostupovaly. Jak již bylo shora uvedeno, skutečnosti dle první výzvy v řízení osvědčeny byly, druhá výzva nebyla dostatečně konkrétní.
35. Provedený výklad nabízí odpověď i na poslední okruh žalobních námitek. Úřad práce neměl povinnost sám z úřední povinnosti všechny rozhodné skutečnosti zjišťovat. Nelze tedy přisvědčit názoru žalobce, že důkazní břemeno nese žadatel o dávku pouze tehdy, pokud správní orgán nemůže požadované okolnosti sám objektivně zjistit. To se týká pouze skutečností, které jsou veřejné moci známy z úřední činnosti. Ostatní skutečnosti rozhodné z hlediska nároku na dávku dle § 49 zákona o pomoci v hmotné nouzi osvědčuje sám žadatel nebo příjemce dávky. Obecně není vyloučeno, aby byly určité skutečnosti zjišťovány a osvědčovány též na základě vyjádření nebo výsledku třetích osob. K tomu však je možné dodat, že ani v jednom ze svých podání či vyjádření žalobce výsledek žádných osob nenavrhoval; osobu O. Z. zmiňuje žalobce poprvé až v žalobě, ta proto nemohla být správními orgány ani známa.
36. Závěrem krajský soud k namítanému nevhodnému chování úřednic uvádí, že z ničeho nevyplývá, že by v důsledku chování úřednic byla jakkoliv dotčena procesní práva žalobce v daném správním řízení. Krajský soud proto vzal na vědomí, že žalobci se chování úřednic jevilo nevhodným a touto otázkou se již blíže nezabýval. Pro nadbytečnost neprováděl tímto směrem ani dokazování – to se týká jak navrhovaného výsledku JUDr. P., tak audiozáznamů jednání úřednic, na který sice žalobce v průběhu jednání upozornil, neměl jej ovšem ani k dispozici.

V. Závěr a náklady řízení

37. Krajský soud proto zrušil žalobou napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. s tím, že dle § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušil též rozhodnutí úřadu práce a v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení žalovaného váže právní názor krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
38. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl procesně úspěšný a nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobci vzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Žádné ovšem neuplatnil. Proto mu krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 22. února 2023

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce